

**Голові спеціалізованої вченої ради
Д 64.858.01 Харківського регіонального
інституту державного управління
Національної академії державного
управління при Президентові України
д.держ.упр., професору Д.В. Карамішеву**

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу Лукашова Олександра Олександровича на тему “Механізми державного регулювання стратегічного розвитку регіону”, подану до захисту в спеціалізованій вченій раді Д 64.858.01 Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми

В умовах системної трансформації публічного управління значно зростає роль теоретичного і методологічного обґрунтування механізмів державного регулювання стратегічного розвитку регіонів. За наявних глобалізаційних процесів актуальним є також зміцнення позицій країни та її регіонів у міжнародному економічному розподілі, пошук шляхів підвищення конкурентоспроможності виробничого потенціалу, подальшого проведення перетворень у соціально-економічній сфері, реформування фінансової системи. Все вищезазначене вимагає нових підходів щодо застосування методів й інструментів стратегічного планування, які б сприяли активізації ділової активності суб’єктів господарювання і прискоренню темпів економічного зростання.

Забезпечення процесу економічного зростання в Україні можливо виключно за умови спрямованості першочергових дій держави не на вирішення поточних завдань, а на формуванні стратегічних завдань розвитку регіонів України. Тому, основою державної економічної політики мають бути переважно стратегічні орієнтири. Стратегічні орієнтири й конкретні умови

соціально-економічного розвитку, пов'язані зі змінами під впливом зовнішніх чинників, обумовлюють використання цілого арсеналу методів державного регулювання розвитку регіонів, які являють собою способи впливу органів публічного управління та адміністрування на сферу підприємництва, інфраструктуру ринку, некомерційний сектор економіки з метою створення умов їхнього сталого функціонування відповідно до напрямів державної економічної політики.

Усе це обумовило необхідність дослідження шляхів удосконалення механізмів державного регулювання стратегічного розвитку регіону з позицій системного та комплексного підходів.

Зважаючи на вищевикладене, актуальність теми даного дослідження не підлягає сумніву.

Зв'язок роботи з напрямками наукових досліджень, державними та регіональними програмами

Дисертаційне дослідження підготовлено відповідно до плану комплексної науково-дослідницької роботи кафедри економічної політики та менеджменту Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України в рамках наукових тем: “Механізми формування та реалізації державної економічної політики регіонального розвитку” (номер державної реєстрації 0115U000768; в якій особисто дисертантом підготовлено висновки на підставі критичного огляду європейського досвіду стратегічного розвитку регіонів та його фінансування); “Механізми взаємодії держави та бізнесу в умовах глобального інноваційного розвитку до 2020 року” (номер державної реєстрації 0116U007247; де дисертантом запропоновано комплексний механізм стратегічного розвитку регіону із охопленням регіональних якірних проектів та програм як єдиної системи).

Ступінь обґрунтованості наукових досліджень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна

Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, що викладені у дисертації, є логічними, послідовними. Обґрунтованість представлених здобувачем наукових положень базується на аналізі офіційних статистичних та аналітичних матеріалів щодо державного регулювання стратегічного розвитку регіону.

Основні пропозиції, положення, висновки дисертанта достатньо обґрунтовані й мають елементи наукової новизни.

До результатів, особисто отриманих автором і таких, що містять ознаки наукової новизни, можна віднести наступні положення дисертанта.

1. Організаційну структуру комплексного механізму державного регулювання стратегічного розвитку регіону, в основу якої покладена науково-прикладна концепція “регіон, що навчається” і охоплює ієрархічні підсистеми управління на рівні регіону, обласних якірних проектів, обласних та районних програм розвитку, враховує мотиви учасників змін, їхні ризики, ключові компетенції адміністративно-управлінської системи регіону на кожному з трьох зазначених рівнів (с. 163 – 172).

2. Удосконалення обґрунтування принципів державного регулювання стратегічного розвитку сучасного регіону на основі узагальнення провідних управлінських практик (с. 43 – 46).

3. Удосконалення концептуальних положень, що визначають структуру організаційно-рольового механізму управління реалізацією обласної програми проектів як інструменту багаторівневої взаємодії суб’єктів державного регулювання стратегічного розвитку регіону в Україні (с. 172 – 181).

Достовірність одержання результатів дослідження

Методологічною й теоретичною основою дисертаційного дослідження слугують фундаментальні положення теорії публічного управління та

адміністрування, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань державного регулювання стратегічного розвитку регіону.

У роботі застосовувались методи, які використовуються як на емпіричному, так і теоретичному рівнях, а саме: історичний та логічний методи – при дослідженні теоретичних засад державного регулювання стратегічного розвитку регіону; абстрактно-логічний метод, зокрема прийомів аналогії і співставлення, індукції, дедукції - для теоретичного узагальнення та уточнення змісту понять “механізм державного регулювання стратегічного розвитку регіону” та “стратегічний розвиток регіону”, формулювання загальних висновків та висновків до розділів; системного та порівняльного аналізу – при вивченні сучасного стану функціонування механізмів державного регулювання стратегічного розвитку регіону; формалізації і статистичний – для оцінки динаміки, структури й дієвості механізмів державного регулювання стратегічного розвитку регіону; розрахунково-конструктивний - при визначенні напрямів удосконалення механізмів державного регулювання стратегічного розвитку регіону.

Достовірність практичних розробок автора підтверджені відповідними довідками впровадження.

Виходячи з вищезазначеного можна стверджувати, що висновки та пропозиції автора дисертації є достовірними.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях

Основні положення дисертації опубліковано у 14 наукових працях загальним обсягом 4,73 авт. арк., у тому числі: в 6 одноосібних статтях у фахових виданнях з державного управління, 1 статті – у виданні, що включено до міжнародних баз даних, 5 – у тезах доповідей і збірниках матеріалів наукових заходів. Опубліковані наукові праці та автореферат достатньо повно відображають результати проведених наукових досліджень. Результати дисертаційного дослідження оприлюднені на міжнародних та всеукраїнських

науково-практичних конференціях, у вітчизняних і зарубіжному збірниках наукових праць.

Теоретична та практична цінність дослідження для науки та практики

Дисертаційне дослідження являє собою конкретний внесок до науки, об'єктом якої є державне управління. Цей внесок полягає в обґрунтуванні теоретичних положень і розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державного регулювання стратегічного розвитку регіону.

У роботі здійснено огляд проблемного поля дослідження і уточнено зміст таких понять, як “механізм державного регулювання” і “механізм державного регулювання стратегічного розвитку регіону” (с. 39–43); виокремлено принципи державного регулювання стратегічного розвитку регіону, враховуючи нормативно-правові передумови та досвід провідних країн світу (с. 45–46); систематизовано етапи розвитку механізмів державного регулювання стратегічного розвитку регіону в Україні (с. 184–185); розроблено оновлену структуру організаційно-рольового механізму багаторівневої взаємодії суб'єктів державного регулювання стратегічного розвитку регіону в Україні (с. 173–177); обґрунтовано організаційну структуру комплексного механізму державного регулювання стратегічного розвитку регіону в Україні (с. 163–173).

Наукові доробки і практичні рекомендації запроваджено в діяльність органів влади і установ, що здійснюють підготовку державних службовців на регіональному рівні, зокрема:

– покладено в основу чинної Стратегії розвитку Харківської області на період до 2020 року та достатньо врахована у Плані заходів з реалізації регіональної стратегії на 2015-2017 рр. і 2018-2020 рр. (довідка про впровадження Департаменту економіки та міжнародних відносин Харківської облдержадміністрації №01-23/4255 від 19.10.2018 р.);

– враховано в Стратегії розвитку Харківської області на період до 2020 року, плані заходів з її реалізації та програмах економічного та соціально

розвитку Харківської області на 2016, 2017 та 2018 роки, а також покладено в проекти інших нормативно-правових документів зі стратегічного розвитку (довідка Харківської обласної ради №01-44/2743 від 19.10.2018 р.);

– доповнили фактологічну основу дисципліни “Міжсекторальна політика та аналіз її ефективності”, яка розроблена і викладається з 2017-2018 навчального року на кафедрі економічної політики та менеджменту ХарPI НАДУ (акт №01-1454/07-11 від 29.10.2018 р.).

Відтак, практичні розробки щодо вдосконалення механізмів державного регулювання стратегічного розвитку регіону допоможуть органам влади покращити управління у цій сфері.

Оцінка оформлення дисертації і змісту автореферату

Дисертація та автореферат оформлені згідно з вимогами МОН України. Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації.

Робота написана науковим стилем, її оформлення відповідає існуючим стандартам, у тексті роботи зроблені необхідні посилання на цитовані джерела. Автореферат дисертаційної роботи розкриває зміст проведеного дослідження і не містить інформації, відсутньої в дисертації.

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст дисертації викладено на 215 сторінках друкованого тексту. Робота містить 8 таблиць, 26 рисунків. Список використаних джерел налічує 182 найменування (з них 40 іноземних), розміщених на 21 сторінці.

Дискусійні положення та критичні зауваження до роботи

1. Простежується деяка суперечливість у третьому розділі між наведеним здобувачем змістом поняття “державного регулювання стратегічного розвитку регіону” (стор. 36-37), авторським визначенням цього ж поняття, що дається дисертантом, – з одного боку, та глибиною дисертаційного дослідження, коли не завжди враховуються якісні видозміни стану об’єкту (стратегічний розвиток регіону) під час впливу держави на нього – з іншого боку.

2. Практична значущість дисертації значно б підвищилася, якби запропонований організаційно-рольовий механізм багаторівневої взаємодії (стор. 172-178) було б накладено на який-небудь регіон.

3. Видається дещо дискусійним визначення змісту організаційно-рольового механізму (стор. 173-175). По-перше, у ньому не вистачає завдань і конкретних очікуваних результатів щодо оновлення механізмів на цих рівнях за рахунок певних нових елементів, які якраз і розкриватимуть сутність нового державницького погляду на стратегічний розвиток регіону в Україні. По-друге, можна скоріше говорити про взаємозв'язок цілей цих рівнів, а не їх лінійну зумовленість, тим більше за принципом знизу – вверху. По-третє, пропонувані цілі є неоднорідними за своє суттю. І, по-четверте, має бути наведена ціль щодо належної координації дій на усіх рівнях, без якої неможливо забезпечити розвиток регіонів. Невипадково в ЄС з 1990-х років застосовується модель багаторівневого врядування.

4. Дисертаційна робота містить деякою мірою неповні логічні зв'язки між положеннями з першого і другого розділів (наприклад, підрозділи 1.2, 2.1, 2.2) та ідеями і пропозиціями здобувача, що містяться у підрозділах 3.1 і 3.2. Тобто, на протязі усієї роботи варто було б постійно керуватися логічним “ув'язкою” з тим провідним і сучасним, на що варто рівнятися Україні.

5. Доцільними були б пропозиції щодо стимулів для поширення публічно-приватного партнерства як одного із небагатьох законодавчо закріплених організаційних механізмів оновлення регіональної економічної політики. Досвід майже усіх держав, що розвиваються, переконує в його ефективності.

6. Варто також звернути увагу на оформлення основної частини дисертації. Так, окремі рисунки у третьому розділі дисертації доцільно було б винести у додатки (рис. 3.7 та 3.8).

У цілому висловлені зауваження не знижують наукової цінності та практичного значення дисертаційної роботи і не впливають на її загальну позитивну оцінку.

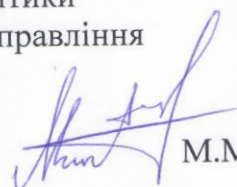
Загальний висновок

Дисертаційна робота Лукашова Олександра Олександровича на тему “Механізми державного регулювання стратегічного розвитку регіону” є завершеною науковою роботою, що виконана на актуальну тему, в якій отримані науково-обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретичних положень і розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державного регулювання стратегічного розвитку регіону.

Наукові положення, висновки та практичні рекомендації є результатом проведених досліджень, що знайшли відображення у дисертаційній роботі.

Дисертаційна робота відповідає вимогам МОН України, які висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління, та відповідає пунктам “Порядку присудження наукових ступенів”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор – Лукашов Олександр Олександрович – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

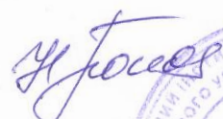
Офіційний опонент,
професор кафедри економічної та фінансової політики
Одеського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління
при Президентові України
доктор наук з державного управління, професор

М.М. Миколайчук

Підпис Миколайчука М.М. засвідчую:

Перший заступник директора
Одеського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління
при Президентові України
кандидат наук з державного управління, доцент

М.П. Попов

15 Бабурин 2019 р.

